

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ ПЕРСОНАЛІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ РОБІТНИЧИХ КАДРІВ

Головко Д. Ю., *старша викладачка кафедри технологій навчання,
охорони праці та дизайну Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти
ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України*

Проблема використання технологій штучного інтелекту (далі – ШІ) для персоналізації здобуття освіти є актуальним через зростаючу потребу в адаптації навчальних програм до індивідуальних особливостей майбутніх робітничих кадрів. ШІ дозволяє створювати індивідуалізовані та гнучкі навчальні траєкторії, що враховують рівень знань, практичні навички та швидкість засвоєння матеріалу кожного здобувача професійної освіти. Персоналізація підвищує ефективність навчання, зменшує час на підготовку кадрів та забезпечує їхню відповідність вимогам сучасного ринку праці, де технологічні зміни відбуваються дуже швидко.

Різні аспекти використання технологій штучного інтелекту (ШІ) для персоналізації професійного навчання робітничих кадрів активно досліджується в науковій літературі та урядових документах. У «Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні» визначено стратегічний напрям на впровадження ШІ в різні сфери, включаючи освіту, що підкреслює важливість цього підходу для професійної підготовки кадрів [3]. Л. П. Требик вказує на трансформаційний потенціал ШІ для державних інституцій та суспільства в цілому, зокрема в освітньому процесі [4].

Праці Л. Шевченко, В. Уманець та Б. Розпутні висвітлюють впровадження ШІ в процес підготовки дизайнерів, де технології сприяють гнучкості та індивідуалізації навчання [6]. М. Шишкіна та Ю. Носенко досліджують використання перспективних технологій ШІ для професійного розвитку педагогів, підкреслюючи роль електронних інструментів у підвищенні ефективності навчання [7]. І. Гончарова (2023) звертає увагу на виклики та можливості, які відкриває ШІ для освітян в умовах цифрового середовища [2].

В. Вишківська, О. Ілішова та В. Шевченко розглядають можливості тьюторингу у забезпеченні персоналізації професійної підготовки. О. Чемерис і Л. Кібенко підкреслюють, що персоналізація навчання є ключовою умовою підвищення якості професійної підготовки, і ШІ може відігравати тут вирішальну роль [5].

На думку дослідників, персоналізація професійного навчання робітничих кадрів – це процес адаптації навчальних програм, методів і форм організації навчання до індивідуальних потреб, інтересів та здібностей кожного здобувача освіти [5]. Це сприяє більш ефективному

засвоєнню знань і навичок, враховуючи особистісні характеристики студентів, їхній попередній досвід та цілі кар'єрного розвитку. Персоналізація дозволяє створити умови для активного залучення учнів у навчальний процес, підвищуючи мотивацію та якість підготовки робітничих кадрів відповідно до вимог сучасного ринку праці [1].

У відповідності до офіційного визначення штучний інтелект – це «організована сукупність інформаційних технологій, із застосуванням якої можливо виконувати складні комплексні завдання шляхом використання системи наукових методів досліджень і алгоритмів обробки інформації, отриманої або самостійно створеної під час роботи, а також створювати та використовувати власні бази знань, моделі прийняття рішень, алгоритми роботи з інформацією та визначати способи досягнення поставлених завдань» [3].

Л. Требик зазначає, що основою для прогресу в галузі штучного інтелекту послужили стрімкий прогрес інформаційно-комунікаційних технологій, необхідність розробки методів обробки обширних масивів даних і інформації, зміна уявлень про простір і час у цифровому оточенні [4, с. 374]. Ключове завдання, що виникає у зв'язку зі стрімким розвитком штучного інтелекту та його широким впровадженням у навчальний процес, полягає у тому, щоб диференціювати сукупність функцій, виконання яких можна делегувати штучному інтелекту, та сукупність функцій, які має реалізовувати виключно людина.

Використання технологій ШІ для персоналізації професійного навчання робітничих кадрів відкриває нові можливості, що полягають у наступних функціях:

1. Аналіз даних і адаптація навчання – ШІ проводить глибокий аналіз даних, виявляючи індивідуальні потреби учнів та автоматично налаштовуючи навчальні програми відповідно до стилів навчання, темпу та рівня складності завдань.

2. Забезпечення функціонування інтерактивних платформ та надання зворотного зв'язку – використання чат-ботів і віртуальних асистентів надає можливість забезпечувати оперативну допомогу здобувачам освіти. Крім цього, ШІ забезпечує широку автоматизацію перевірки навчальних робіт і надає детальний зворотний зв'язок у вигляді рекомендацій, що допомагає здобувачам оптимізувати свою навчально-пізнавальну діяльність.

3. Моделювання різноманітних виробничих ситуацій та створення віртуального робочого місця – технології ШІ дозволяють створювати інтерактивні симуляції реальних виробничих процесів, а також використовувати віртуальну та доповнену реальність для безпечного практичного навчання робітничим навичкам.

Перераховані технології завдяки ШІ можуть використовуватися у рамках диференційованого підходу, що, власне, і забезпечує максимальну персоналізацію у процесі організації освітнього процесу здобувачів професійної освіти. Отже, технології штучного інтелекту мають широкі можливості для суттєвого покращення персоналізації професійного

навчання, сприяючи розвитку потенціалу здобувачів професійної освіти і підвищенню якості їх підготовки як майбутніх спеціалістів.

Список використаних джерел:

1. Вишківська В., Ілішова О., Шевченко В. Персоналізація процесу професійної підготовки у ЗВО засобами технології тьюторингу. *Молодь і ринок*. 2023. № (217). С. 92–97.
2. Гончарова І. П. Використання штучного інтелекту в професійній діяльності педагога: можливості та виклики в умовах цифрового освітнього середовища. *Професійна діяльність педагога в умовах цифрового освітнього середовища: Матеріали міжрегіонального науково-практичного семінару (27 квітня 2023 р.)*. Білоцерківський інститут неперервної професійної освіти, м. Біла Церква, Україна, 2023. С. 28–33.
3. Розпорядження КМУ від 02 грудня 2020 р. № 1556-р «Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні». Кабінет Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/nras/pro-shvalennya-konceptsiyi-rozvitku-shtuchnogointelektu-v-ukrayini-s21220> (дата звернення: 30.09.2024).
4. Требик Л. П. Штучний інтелект для трансформаційних змін державних інституцій та розвитку цифрового суспільства. *Вісник національного університету цивільного захисту України*. Серія «Державне управління». 2021. Вип. 1 (14). С. 372–380. URL: <http://reposit.sc.nuczu.edu.ua/handle/123456789/13679> (дата звернення: 30.09.2024).
5. Чемерис О., Кібенко Л. Персоналізація навчання як умова підвищення якості професійної підготовки. *Grail of Science*. 2024. Вип. 37. С. 385–387. (дата звернення: 29.09.2024).
6. Шевченко Л. С., Уманець В. О., Розпутня Б. М. Використання технологій штучного інтелекту у освітньому процесі професійної підготовки дизайнерів. *Електронне наукове фахове видання «Відкрите освітнє Е-середовище сучасного університету»*. 2024. Вип. 16. С. 229–239. (дата звернення: 29.09.2024).
7. Шишкіна М., Носенко Ю. Перспективні технології з елементами штучного інтелекту для професійного розвитку педагогічних кадрів. *Фізико-математична освіта*. 2023. Т. 38. № 1. С. 66–71. (дата звернення: 30.09.2024).